

*В. Фомін,
студентка,
С. Деньгаєва,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри
англійської мови з методиками викладання
в дошкільній та початковій освіті,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ФОРМИ ТА ВИДИ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

На сьогоднішній день батьки прагнуть, щоб їхня дитина вивчала іноземні мови чим раніше. Адже володіння іноземною мовою дасть дітям низку конкурентних переваг при працевлаштуванні та реалізації у професії, підвищує соціальну мобільність, піднімає освітній рівень. Також, володіння іноземною мовою дасть дитині в майбутньому можливість безперешкодної комунікації з представниками інших країн. До того ж, вивчення іноземної мови позитивно впливає на гармонійний інтелектуальний та особистісний розвиток особистості.

Молодший шкільний вік – дуже важливий етап у навчанні дітей, оскільки саме в молодших класах закладаються базові знання мови, навички її застосування і бажання подальшого її вивчення.

Позакласна робота з іноземної мови має велике освітнє, розвивальне і виховне значення. Ця робота не лише поглиблює і розширює знання з іноземної мови, а й розвиває творчу активність учнів, естетичні смаки та підвищує мотивацію до вивчення мови і культури іншої країни. Позакласна робота – організація педагогом різних видів діяльності школярів у позаурочний час, які забезпечують необхідні умови для соціалізації дитини [1].

Вивченню теорії та практики розвитку основних форм та видів позакласної роботи присвячені роботи: Ш. О. Амонашвілі, Н. Ю. Кузовлевої, Г. І. Мокроусової, І. В. Рахманова, В. І. Шепелевої та інших. Питанню впровадження позакласної роботи з іноземної мови в початкових класах приділяють значну увагу такі вчителі: В. Кравцова, Н. Мелянчук, Т. Пивовар, І. Чуприна тощо. Вивченням даної теми цікавляться автори: А. Басіна, О. Бігич, А. Галіч, С. Гуліда, О. ДобрА, О. Казанічер, О. Ромашкіна та інші.

Позакласна робота через свою специфіку дозволяє значно більше враховувати індивідуальні схильності і можливості учнів. Тому найголовніше в позакласній роботі – це підвищення рівня володіння мовою в учнів, які проявляють особливий інтерес і схильності до вивчення іноземних мов.

Значна частина методистів позакласну роботу з іноземної мови розглядає як спеціальні заходи, що проводяться в окремий від уроків час і мають зміст, який не завжди передбачається навчальною програмою, особливі форми, методи та прийоми проведення й мають на увазі добровільну участь учнів [2: 256].

Позакласна робота з іноземної мови передбачає закріплення, поглиблення знань, застосування їх в реальному житті, розширення кругозору учнів,

формування наукового світогляду. Доволі важливим є формування і розвиток в учнів умінь і навичок самоосвіти, розвиток творчих здібностей, організація дозвілля, культурного відпочинку. Позакласна робота сприяє кращому засвоєнню знань з іноземної мови та створює атмосферу цікавості пізнання мови.

Здебільшого розрізняють такі форми позакласної роботи з іноземної мови: індивідуальні, групові, масові [3]. За змістом форми позакласної роботи з іноземної мови поділяються на: змагальні, засоби масової інформації, культурно-масові, політико-масові.

Тиждень іноземної мови у школі виділяють в окрему форму позакласної роботи[4]. Ця форма за своїм характером є масовою, тому що передбачає участь у ній широкого контингенту учнів, а за своєю структурою є комплексною, тому що містить комплекс різних за змістом та формою заходів, які відбуваються в певний період часу і спрямовані на реалізацію завдань комплексного підходу до виховання учнів.

Тиждень англійської мови у школі як комплексна форма сприяє цілеспрямованій організації і систематизації усієї позакласної роботи з іноземної мови у школі, активізації роботи гуртків, для яких Тиждень стає своєрідним творчим звітом, формуванню творчих відносин між учнями, вчителями та батьками, які взаємодіють в процесі підготовки і проведення Тижня. Тиждень англійської мови зазвичай проводять у певний період навчального року за попередньо складеною програмою, яка визначає мету, зміст і форму кожного з його компонентів. Він проводиться в три етапи: підготовка, проведення та підсумки тижня.

З 16.09.2019 по 11.10.2019 нами було проведено дослідження на базі Жубровицької ЗОШ I-III ступенів, в ході якого передбачалося довести ефективність використання форм та видів позакласної роботи з іноземної мови в початкових класах. Крім того, ми проаналізували проблеми форм та видів позакласної роботи з іноземної мови в початковій школі в педагогічній теорії та практиці; провели діагностику й аналіз рівня знань з іноземної мови в учнів молодших класів; розробили та апробували експериментальну програму позакласної роботи з іноземної мови для учнів початкових класів; визначили вплив експериментальної методики на результативність процесу навчання. Усього у роботі було задіяно 18 учнів 2-го А класу та 17 учнів 2-го Б класу.

Дослідження включало три етапи проведення:

- перший етап – аналіз теоретичної бази дослідження та встановлення рівня знань з англійської мови учнів початкових класів (констатувальний етап);
- другий етап – проведення формульовального експерименту – впровадження форм позакласної роботи з англійської мови в молодших класах;
- третій етап – проведення експериментальної перевірки запропонованої системи форм позакласної роботи з англійської мови в початковій школі.

У результаті констатувального етапу дослідження виявлено, що загальний рівень знань учнів у класах приблизно однаковий, учні мають хороші знання з англійської мови на базі 1-го класу, але значна частина учнів мають середній і низький рівні підготовки. За результатами констатувального експерименту

рівень знань з англійської мови в молодших школярів визначено як середній, тобто потребує подальшого розвитку.

Програма формувального етапу дослідження включала використання певної системи форм і видів позакласної роботи з англійської мови в молодших школярів. Участь учнів початкових класів у роботі гуртка "English club", організованого в позаурочний час, а саме: вечір-діалог, вечірка, позакласний захід та різноманітні свята сприяли підвищенню мотивації учнів до вивчення англійської мови та покращенню знань з предмету, що засвідчив підсумковий етап дослідження.

Зіставлення результатів констатувального та підсумкового етапів дослідження вказали на позитивні якісні зміни у вивченні іноземної мови та тим самим підтвердили доцільність впровадження запропонованої методики. А також зіставлення результатів контрольного та експериментального класів свідчать про позитивні зміни у експериментальному класі порівняно з контрольним.

Саме позакласна робота учителя-фахівця разом із школярами дає можливість сприяти їх зацікавленості навчанням, допомогти розвинути мовознавчі інтереси, спрямовані на розширення й поглиблення знань, комунікативних умінь і навичок, забезпечити етичне виховання учнів початкових класів [5].

Отже, дана методика підтвердила свою актуальність та дієвість. Позакласна робота з іноземної мови в початковій школі сприяє мотивації учнів до її вивчення та покращенню знань з предмету.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Ромашкіна О. М. Позакласна робота з англійської мови в початковій школі / О. М. Ромашкіна. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ped-kopilka.com.ua/uchiteljam-predmetnikam/inostranye-jazyki/vneklasnaia-rabota-po-angliiskomu-jazyku-v-nachalnoi-shkole.html>
2. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / Колектив авторів під керів. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.
3. Щукин А. Н. Обучение иностранным языкам: Теория и практика [учеб. пособ. для препод. и студ.] / А. Н. Щукин. – М. : Филоматис, 2004.
4. Пивовар Т. І. Тиждень англійської мови у школі / Т. І. Пивовар. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nfyifgbdjdfh.wixsite.com/tatiana-pivovar/pozaklasna-robota>
5. Єрмоленко Л. П. Комунікативна компетенція засобами позакласної роботи з англійської мови / Л. П. Єрмоленко. – Х. : Вид. група «Основа», 2011. — 80 с.